

Къейдин, 1-апрелдилай яшайишдин пенсиядин къадар 14,75 процентдин хкажнава. Иник чи региондай тир 120 агъзур агъали акатзава. Яшайишдин пенсия инсан яшамаш хъун патал регионда тайинарнай пулунин агъа кӀанин къадар артух хъунихъ галаз алакълу яз хкажзава.

Яшайишдин пенсиядихъ галаз сад хъиз, Ватандин ЧӀехи дяведин иштиракчийрин, «Ленинграддин блокададин агъали», «Гьалкъада гъатнавай Севастоплдин агъали», «Гьалкъада гъатнавай Сталиграддин агъали» лишанралди къейднавай ксарин ва бязи маса категориярин пенсиярни хкажнава.

ЩИЙИ ДУЬНЬЯ

Ахтынская районная общественно-политическая газета		“НОВЫЙ МИР”	
1928-йисалай акъатзава.	№17 (8985) арбе,	16-апрель, 2025-йис.	Къимет 10 манат 12+

Гатфарин мелериз экъечӀин!

Дашдемир ШЕРИФАЛИЕВ, райондин «Щийи дуьнья» газетдин редактор, РД-дин культурадин лайихлу къуллугъчи

Михивал сагъламвилн замин, имандин са пай я!

Ахцегъ райадминистрациядин къил Абдул-Керим Палчаеван къарардалди гатфарин чуьлдин кӀвалахрин сергъятраваз 7-апрелдилай Ахцегъа ГЭС-дин цин къанал, гьакӀ майишатдин къенепатан къаналарни хулер михъунин субботникар-мелер кьиле тухузва. Низ вичин хайи Ватан, адан миxивални къулайвал ва инсанрин чандин сагъламвал къайгъусуз туштӀа, гуьгъуьллувилелди атана общественный зегъметдик активнидаказ экечӀ. Аллагъди кьез къуватар гурай! Гьелбетда, чи яшайишдин месӀлаяр, паталай атана, масада гьалдач. Арада садвал, гуьрмет хъайитӀа, чалай алакь тийир гьич са карни авач. «Халкдин къажгъан муркӀадални ргада» лугъда.

Къейдин, гьеле алатай асирдин юкьвара, тайиндиз лагъайтӀа, дяведилай гуьгъуьнин четин йисара (1948-йисуз эгечӀна ва 1956-йисан октябрдиз бегъемарна) Ахцегъа халкдин мелералди гидротехникадин важиблу имарат – цин ЧӀехи къанални галай надир ГЭС эцигна кардик кутуна. Иллаки четинди хуьруьн къеняй 6,5 километрдин мензилдиз ГЭС-дин 720 кВт къуват авай кьве агрегат элкьуьрдай яд къазвай ЧӀехи къанал тухун тир. Амма виридалайни къиметлуди – ГЭС-дин цин къаналди гъа са вахтунда хуьре мелиорациядин важиблу месӀлани гьяззавай. Гъа къанал себеб яз Ахцегъа виш гектарралди баябан чилер цик акатна, гележегда анра машгъур багълар арадал атана. Гуьгъуьнай вичел «Ахты-Мискинджинский» тӀвар акалтай къаналди (яргивал 17 км.) Мискискарин уьруьшарни дигизвай.

ВацӀун сес гваз хуьруьн къеняй физвай ЧӀехи къанал гьакьикъатда Ахцегърин дамах, миxивал, тамашуниз лайихлу гуьзел имарат я. РикӀел алама, рикӀ аладарун патал адан кьерехрив-багълара ахцегъвийр сумаваарни эцигна, чай хъваз, ял ягъиз ацукъдай. Гатуз аялри ана сирнавдай, абур машиндин чархарин камеррал алаз фидай. Циз са вуч ятӀани вегъин, гьич садан рикӀелни къведачир, анай вирибуру яд хъвазвай эхир! Ахцегъвийрин культурадинни къанажагъдин дережа ахъгинди тир хъи (ЧӀехи несилдиз и кар хъсандиз чиди), миxивал хуьн абурун авида авай. Цин хуларни къаналар къацӀуруникай стӀун рахадач, месела, гъар йикъан экуьнахъ нехирдал къарагъзавай дишегълийри гъарда чпин кӀвалерин вилик патар-куьчяр шиткунна, яд ядай. Налугъуди инра инсанри малар хуьзвайди туш. «Михивал миxъзавай чкада ваъ, къацӀур тийизвай чкада жеда!» аксиома – субут авачир гьакьикъат абур хъсандиз аннамашнавай.

Алай вахтунда ФГБУ «Дагмелиоводхоз» Управлениедин балансдал алай къанал гъар жуьре себебрикдини багънайралди ремонт, миxъ тахвуна, саки 22 йис я. Къанал миxун энгелвалзавай крарни ава: инсанри ихтиярсуздаказ кьерехар хкъуникди техника ишлемишиз жезвач, гзаф къадар муькъвер, затӀар

ВАТАН ХУЬЗВАЙБУРУН ЙИС

Валентин Эмиров – чи дамах!

Россиядин тешкиллувилн «Гъалибвал» комитетдин 15-январдиз кьиле фейи заседаниедал уьлкведин Президент Владимир Путина лагъана: «Ватан хуьн, адаз къуллугъ авун вири вахтара чун патал пак кар хъана, гилани гьакӀ я. Ватан кӀанивилн гьиссери, адан гьакъиндай хивез жавабдарвал къачуни чи общество сад ийизва. Гъар са агъалиди вичин зегъметдалди, илимда, культурада, просвещенида, экономикада, промышленностда къазанмишзавай агалкъунралди уьлкведиз инанмишвилелди ва дурумлувилелди вилик фидай мумкинвал арадал гъуник хеуси пай кутазва. Ватанперсвилкай рахайтӀа, дяведин ветеранар чаз виридаз хъсан чешне я. Юбилейдин суварикни абур кьилин иштиракчийр жеда. Абурун гьакъиндай чна датӀана къайгъударвал авун герек я».

Вичин рахунар давамаруналди, В. Путина къейдна хъи, чи уьлкве хвейибурун уьмуьр вири патарихъай лайихлуди, гъар са шейналди таъминарнавайди авун виридан буржи я. Им акалтъзавай несил патални важиблу кар я. Аялриз, жегъилриз чпин арада гьихътин игитар, баркаллу ксар яшамаш жезватӀа чир хъун лазим я. Абурун дамахдайвал.

Эхъ, фашистрин Германиядал Гъалибвал къазанмишунни пай кутур гъар са ватангълидал дамах авун герек я. Офицердални, аскердални, далу пата заводра, колхозра, совхозра, эцигунрал югъди-йифди зегъмет чӀутур инсанрални. Юбилейдин вилик чна абур рикӀелни хкъун лазим я. Чи газет кӀелзавайбурувай Гъалибвилн пай кутур чпин бубайрикай, дидейрикай, имийрикай материалар, абурун шикилар, фронтдай хтай чарар, ветеранрин рикӀел хкунар редакциядиз ракъуриз жеда.

Са кьегъални чна рикӀелай алуддач. Къенин чи ихтилат Дагъустандай сифтебурукай яз Советрин Союздин Игит лагъай тӀварцӀиз лайихлу хъайи летчик **Валентин ЭМИРОВАКАЙ** жеда.

ВикӀегъ, жуьрэтлу летчикдин игитвилкай Дагъустандин тӀвар-ван авай журналист, Дмитрий Трунова вичин «Кавказдин мукъварив агакъдайла» макъалада кхъенва: «1942-йисан 10-сентябрдиз чи бомбардировщикар рекъе твазвай майор Эмировал ва летчик Казаковал немсерин 6 истребителди гъужумна. Казакова душмандин са истребитель яна гадарна, адан самолетдихъни гуьллеяр галукъна. Эмиров текдиз амукъна. Ада вичин ЛаГГ-3 самолетдай истребителдиз цӀай гана. Фашист аватна. Маса немсди Эмирован самолетни яна. Ада цӀай къуна. Эмирова самолет садлагъана маса патахъ элкьуьрна, душмандал гъужумна ва «мессершмит» чилихъди фена. Гуьллеяр куьтягъ хъайила, ам душмандин самолетда вичин самолет эцяна, къулухъ элкьвена.

Цу къунвай самолет къутармишун патал алахъна, амма хъанач. 100-120 метрдин цава авай ада парашютдай хкадарна. Гъайиф хъи, парашют бегъемвилелди ахъа жедалди летчик чилел аватна. Чи аскерри чпин викӀегъ юлдаш Ингушетиядин Ачалукдин МТС-дин патав кучукна.

Дяведилай гуьгъуьниз адан мейит Махачкъалада кучук хъуьуна...

1914-йисуз Ахцегъа фяледин хизанда дидедиз хъайи Валентин 14 йисаваз зегъметдив эгечӀна. Заводда слесарвални ийиз, ам Махачкъаладин аэроклубдани машгъул жезвай. Самолетрал рикӀ алай гада авиациядин техникумдик эгечӀна, ада Таганрогдин аэроклубдин курсарни куьтягъна. 1935-йисуз Эмироваз Яру Армиядин жергейриз эвер гана. Къуллугъ акалтӀнамазди, жегъил Сталинграддин военный авиациядин училищедик эгечӀна ва анаг куьтягъна.

1939-йисуз Советрин Союз Финляндиядихъ галаз дяве авуниз мажбур хъана. И женгера Валентин Эмировани иштиракна. Нубатдин сеферда душмандин мулкунал цавай разведка тухудайла, финнрин пуд истребителди Эмирован самолетдал гъужумна. Сад Эмирова тергна, адал вичелин хер хъана. Са гуж-баладалди ада вичин самолет чи аэродромрал хкана. Ахтармишайла, акурвал, самолетда вишев агакъна тӀеквер авай. Душмандихъ галаз цава кьиле фейи женгина жуьрэтлувал къалурунай летчикдиз Женгинин Яру Пайдах орден ганай.

Чи Ватандал инсафсуз ва къуватлу душманди - фашистрин Германияди вегъейла, Валентин Эмиров гъа сифте йикъалай чапхунчийрихъ галаз женгиник эгечӀна. Вичин вилик эцигъзавай гъар са тапшуругъ викӀегъвилелди, душмандиз еке зиянар гуналди тамамарзавай. Нубатдин сеферда душмандихъ галаз чӀугвазвай бягъсина адан самолетда снаряд хъиткъинна. Летчикдал 17 хер хъанвайтӀани, ада вичин самолет аэродромдал хкана. Хирер сагъ хъхъайла, ам частуниз хтана. Командованиди Эмиров Закавказьедин фронтдин цӀийиз тешкилзавай истребителрин 926-полкунин командирвиле тайинарна.

Махачкъаладин Женгинин баркалладин музейда авай делилралди, Валентин Эмиров са йисуз 170 сеферда цавуз хкаж хъана, чи бомбардировщикар лазим кӀайриз рекъе туна, немсерин истребителрихъ галаз бягъсериз экъечӀна. Ада душмандин ирид самолет тергна. Гъа гьисабдай яз - Кеферпатан Кавказдин мулкунал фашистрин кьве «мессершмитни». Къалурай дирибашвилерай чи ватангъгли Ленинан, Женгинин Яру Пайдахдин кьве ордендиз лайихлу хъанвай. 1942-йисан 13-декабрдиз Валентин Эмироваз Советрин Союздин Игит лагъай тӀвар гана. Игит рухвайрин тӀварар тарихда эбеди я.

НАЗИР АГЪМЕДОВАН 115 ЙИС

Педагог, суьгьбетчи, журналист

Секинат МУСАЕВА, зегьметдин ветеран, РД-дин Р.Гьамзатован тварунихъ галай Милли Библиотекадин край чирдай ва милли литературадин отделдин кылин библиотекарь

Ахцегь район неинки вичин гуьзел тлебиатдал, михьи гьавадал, алапатдин жуьредин дадлу емишрал, гьакI республикадин тарихда ва культурада аквадай хьтин гел тур инсанралди машгур я. Абурукай сад твар ван авай просветитель, алим, методист ва писатель Агьмедов Назир Агьбагьович я.

Алай йисуз чна Назир Агьмедов дидедиз хьайидалай инихъ 115 йис тамам хьун кьейдзава. Адаз «Педагог, суьгьбетчи, журналист» твар алай ктабрин выставка бахшнава. Ам РД-дин Р.Гьамзатован тварунихъ галай НБ-дин край чирдай ва милли литературадин отделдин келдайбурун залда тешкилнавай. Ам 1910-йисан 12-январдиз дидедиз хьана.

Чи республикадин литераторрин арада чпи яратмишунра илимдинни ахтармишунрин ва литературно-художественный кваллах агалкьунралди кьалур ийизвай инсанар авай ва исятдани авазва. Им Назир Агьмедовазни талукъ я. Дидед члалан методикай адан ктабар гуьзчивилин ва манадин девлетлу нетижаирал тафаватлу жезва. Адан гьикаяяр дуьм-дуьзбур, маналубур, чирвилер гузвайбур ва гележегдихъ элкьурнавайбур я.

Бубадилай рахуналди, са кьве гаф адан хчикай – Жонрид Назировичакай талгьана жедач. Зун кваллахдин рекьяй Жонрид Назировичахъ галаз мукьвал-мукьвал алакьайра жезвай. Ам гьамиша дикъетлу суьгьбетчи, гьарайдиз гьай лугьудай дуст тир. Жонрид Назирович чи риклера гьамишалуьгъ яз амуькда. Ада аз зун вичин вах я лугьудай ва ихьтин гафар эзбердай: «Эгер захъ вун хьтин вах авайтла, закай девлетлу стха жедай».

Ада еке кланивилелди буба рикел хкизвай. Са сеферда буба аялар хадай квалле ганвай куьрпейриз шейэр маса кьачудай талон гьаз абурухъ вири шегьер тирвал кьекь-везвай. Ятлани адаз абур гьанач. Туьквенчийри аялрин шейэр анжах са гьафтедилай чкадал жеда лагьана. Аялрин квалле гьараяр ийизвай: жуван паб фад вахчу, койкаяр бес жезвач. Эхирни буба кваллай келвай шаршав гьуниз ва адак куьрпе кутуниз мажбур хьана. Шадвилерикди бубади дустар кватлна ва гвай кьван вири пул абурухъ галаз харжна.

Назир Агьбагьовича вичин вири

уьмуьрда келзавай ва ада масадбурузни чирвилер гузвай: 1927-йисуз Дербентда педагогвили техникум, 30-йисара лагьайтла Махачкьалада ва Буйнакска муаллимрин курсар, Москвада коммунизмадин тербиядин академия куьтягьна. 1942-йисуз редакторрин, таржумачийрин курсар ва тарсариз тefена (экстернидаказ) Дагьпединститутдин истфак бегьмарна ва Пятигорскда аспирантурадик экечина.

Н.Агьмедова зегьметдин рехъ муаллимвилелай ва хайи хуьруьн сифтегьан школадин заведишвилелай башламишна, ахпа Ахцегьрин райондин заведишвиле кваллахна. Гуьгуьннин йисара журналиствили кваллахдал элячйна ва адакай Ахцегь райондин газетдин жавабдар секретарь (1943) ва Махачкьалада «Социализмдин пайдах» газетдин жавабдар секретарь (1943-1949) хьана.

Назир Агьмедова 20 йисуз Дагьустандин школайрин илимдинни ахтармишунрин институтда илимдин старший кьуллугъчивиле кваллахна (гилан педагогикадин Институт). Ина ада ададай гзаф келунрин ва илимдинни методикадин ктабар кхьена ва чапдай акьудна. Абурун жергеда 4 букварь, 1-3 классар патал лезги члалан 3 ктаб, дидед члалан тарсар гунин методикадай 2 пособие, 8-класс патал литературадин хрестоматия ава. Адаз ДАССР-дин лайихлу муаллим лагьай гьуьрметдин твар ганвай.

Назир Агьбагьович школада лезги члалан тарсар гунин методикадин бине кутурди я. 1965-йисуз Бакуда чапнавай илимдин вири кваллахрин бинедаллаз ада илимдин доклад хвена ва педагогикадин илимрин кандидатвили алимдин дережа кьачуна. М.Агьмедов дьаведин вахтунда са шумуд сеферда гуьгуьлудакъз фронтдиз физ чалишмиш жезвай. Амма медкомиссияди хуьквал хер алайвилай аскервили кьуллугъдив агудзавачир. Сагьламвили гьалдизни килиг тавуна ада зегьметдин фронтдиз гзаф кьуватар серфзавай: сенгерар эгуьнзавай, Харьковдин, Днепропетровскийдин, Дондал алай Ростовдин кланик душмандинз манийвилер эцигунин карда иштиракзавай. Амма нубатдин комиссиядилай кьулухъ ам кваллиз рахкурзавай. Эхирни лезгийрин «Социализмдин пайдах» газетдин жавабдар секретарь хьуналди, ам журналистдин ролда экьечйна. Газетди фронтдай ва далу патай цийи хабарар гегьеншидиз ачухарзавай.

Писатель, драматург Н.Агьмедов лезги литературадин тарихдиз ин-

сандин ахлакьдин месэлайриз талуькьарнавай вичин эсерралди гьахьна. Чан аламайла Назир Агьбагьовича гьикайирин кьуд кватлал, повестар: «Кьве риклин хиялар», «Чехи буба Фархада лугьузва», «Шахмар», «Гуьлдесте», «Лезгийрин намус», «Кьванер авахьна физвай ициз аксина» чапдай акьудна. 1977-йисуз лагьайтла, кьилдин ктаб яз адан «Хянавай эсерар» чапдай акьатна.

Адан «Цуькверин сувар» ва «Сифте кьван» тварар алай пьесайри вичин вахтунда келдайбурун ва тамашачийрин аудиторияра еке итиж арадал гьана. «Кьве риклин хиялар» гьикайдин сад-садан гьавурда акьун техийзвай дидедин ва хцин кьаматар исятдани метле-блур я. Дидедин муьгуьббатдиз авай са хци кьайгьусузвилел ва регьимсузвилел – хайинвилел жаваб гузва. Ам лезгийрин фольклордин эсерар кватлунал, литературадин ирс ахтармишунал машгур жезвай: халкьдин махарин кватлалар (1958), Етим Эминан (1948) ва Алибег Фатахован (1948) эсерар чапдай акьудна. Абуру вири фадлай чапдай акьуднавайбур ятлани, и ктабриз гьар жуьре несирин келдайбуру итиж ийизва ва абурукай менфят кьачузва. Надир ктабар хьанвай абуру отделдин фондуна ва выставкада чпин лайихлу чка кьунва.

Адан уьмуьрдин юлдаш Шамсият Абдурагьимовна Агьмедовади (рушвили йисара Палчаева) хейлин йисара Махачкьалада чахуткадиз акси диспансерда медсестривиле кваллахзавай. Масадбурун азиятар кьезиларун – и весидиз ам вичин уьмуьрдин эхирдалди вафалу тир. Ам Баку шегьерда машгур профессор-окулиствиле кваллахай Кьесер Абдурагьимовна Палчаева-Адигезаловадин хайи вах тир. Ада гьурбатда авай вири дагьустанвийриз медицинадин куьмекар гузвай. Чна исятдани чи твар-ван авай ватангьлидал дамахвава.

Отделдин фондуна Жонрид Агьмедова адаз талукъ яз кхьенвай пишкешдин кьейд алай ктаб хуьзва. Шамсият Абдурагьимовнади вичин юлдашдиз агалкьунралди кваллахун патал вири шартлар яратмишзавай ва агалкьзавай аялриз тербия гузвай. Махачкьалада хизандин яшайишдин шартлар акьван тарифлур тушир. Дьаведилай гуьгуьннин четин йисара инсанри гьатта екеди тушир майдандални шадвалзавай. Ина лагьайтла, Агьмедоврихъ Коминтернан майдандал алай коммунальный квалле яшаммиш жедай мумкинвал хьана. Абуру иниз 1950-йисуз куьч хьана.

Назир Агьбагьовичахъ уьмуьрда гьамиша гзаф дустар авай ва абурун арада лайихлу кесерлувал ва гьуьрмет кьазанмишнавай. Н.А.Агьмедов 1970-йисуз рагьметдиз фена ва ам Махачкьалада кучуднава. Вичин хва Жонрид Назировичан хьиз, Назир Агьбагьовичан кьаматни чи риклера гьамишалуьгъ яз амуькда.

Лезгийри аялар тербияламишунин тежрибдай

Шайдабег МИРЗОЕВ, РФ-дин халкьдин образованиедин отличник, ДНИИП-дин педагогикадин сектордин заведующий, Расул Гьамзатован тварунихъ галай ДГПУ-дин профессор

(Эвел 16-нумрада)

Аял тербияламишунин карда бубади кьуна кланзавай чкани тлимил туш. Неинки лезгийри, гьакI саки вири халкьари лугьудайла ва кхьидайла аялдин тварцихъ бубадин твар гилиг хьийизва: Мегьамедан хва Али (Али Магомедович), Расулан руш Пери (Пери Расуловна) ва мсб. Бубади аялдиз ийизвай таьсир кьуватлу тирди дидейрини гьисс ийизва. «Дахдиз лугьуда гьа», «Бубадиз хабар хьайитла, чир жеда ваз», – лугьуда члуру кваллахар ийизвай аялриз дидейри.

Гьа нниз килигна, бубади аялдиз са дуьз рехъ кьалурдайла лугьузвай келимаяр чкадихъ галаз кьадайбур, гьахьлур, акьалтлай куьруьбур хьун лазим кьезва. Лугьузвай гафуну тек са касдиз ваь, гьакI вири яб гузвайбуруз тамам таьсир авун герек я. «Тараз якIв яда, тамуз ван хуй лугьуз», «Чка тийижиз цайи тар экьечI тавун мумкин я», – кьатлунва лезгийри.

Гьикьван дидедизни бубадиз аялдиз эгечлуна чпин хуси кьай-даяр аватлани, санлай кьачурла, тербиядин пис-хьсанвили жаваб кьведани сад хьиз гана кланзава. «Гьуьлни паб са викиник квай яцар я», – лугьузва халкьди.

Халкьдин педагогикади аял тербияламишуна важиблу чка жематди ва ам жезвай гьвечи-чехи инсанрин кватлалрини (аялрин ясли, сал, мектеб, хуьруьн ким ва мсб.) кьазвайди кьалурзава. «Нехирдиз яг тавунмаз, адакай яг жедач», «Эгер кьве балклан санал кутлунайтла, абуру сада-садан я ранг кьада, я кьилих», – кьейдзава лезгийри.

Дидеди, бубади, члехида, агь-сакьалди гьар ни гузвай тербия хьайитлани тек са гафара аваз хьана кландач, гафарин кьуват тесикьарун патал аял ягьадай, адан вилериз аквадай кранни хьана кланда. «Са сеферда акун, кьве сеферда ван хьунилай хьсан я», – малумарзава халкьди. Эгер ийизвай таьсир акьуллуди, ара датлана са тартибда авай ва гуьзчивал алайди хьайитла, тербиячин мурад кьилиз-акьатда, кутаз кланзавай кьилихар аялдин хесетриз элкьведа. Хизанди ва вири тербиячийри и кардиз фикир гун аялдин ахлакьдин ери дуьзгуьламишунин важиблу шартI я.

Амма муькуь патахьай, им акI лагьай гаф туш хьн, лугьузва халкьди, яни сад хьтин тлалабунар хьайитла, аялар вири сад хьиз тербияламиш жеда. Ваь, «Гьилин вад тлублин сад туш», «Гьар са туплуниз вичин кьадаз акал жеда». Иниз килигна, ийизвай тлалабунар, гузвай тербия аялдин хуси кьетленвилериз: яшариз, буй – бухадиз, квай хесетриз фикир гана кьайдаламишнавай-бур хьун герек я.

Лезги халкьдин педагогикади сифтени-сифте аялдик гьуьрметдин гьиссер кутун важиблу тирди кьалурзава. Диде-бубадиз, гьвечи-члехидиз, дишегьлидиз, кьуьзуьдаз, яшайишдин багьда чранвай агьсакьалдиз гьуьрмет ийидай ишараяр чир хьун, тербиядин са дережадив агакьун лагьай члал я. Идан гьакьиндай халкьди лугьузва: «Чехиди авачир квалле берекат жедач», «Чехидан гаф атIумир», «Инсандин гьуьрмет вилин гьиле ава», «Гьуьрмет авай чкада берекатни жеда», «Жувалай члехи кьванцелни меслят гьваш».

Идахъ галаз сад хьиз халкьдин педагогикади эдебсуз, гьвечи-члехи рикелай ракурзавай инсанар негьзава, эвер хьийизва. «Члехидиз яб тагайди члехи баладик акатда», «Бубадиз аксиди баладик акатда», – лугьузва халкьди.

Чаз винидихъ аквазвайвал, аял гьахьлу рекьеллаз тербияламишун

диде-бубайри, гьвечи-члехибуру ва гьакI вири тербиячийри и кар патал яратмишзавай кьулай шартларилай аслу я. Элкьвена аялар чпин гьал-кьада тунвай и шартлар эгер кьулайсузбур хьайитла, члугьазвай зегьметди менфятлу нетижаяр гудач. Ихьтин шартлариз кьетлен фикир гун халкьдин педагогикадин эвер гунрикай сад я. «Пис кьуншиди итим русвагьарда», «Тикедин дустунихъ вафа жедач», «Пехилдакай дуст кьамир», «Кьунши кьени хьайила, кьечи рушни гьуьлуьз фида», – лугьузва мисалри.

Халкьдин педагогикади аял-рик гьая-намусдин, гьахьлувили чирвилер, руьгьер, зигин кутун таькимарзава. Месела: «Намуссузвилелди дуланмиш жедалди, намуслувилелди кьиникъ хьсан я», «Гьая авачирдахъ иманни жедач», «Инсанвал маса кьачуз жедай затI туш» ва мсб.

Лезги халкьдин педагогикада важиблу чка вафалувиллиз, игитвиллиз ва уьткьемвиллиз эверзавай мисалри кьазва. «Шив кьейила пулар амуькда, игит кьейила твар», «Игитдин суфра ачух жеда», «Итим садра рекьиди, кичледи вишра», «Алчах яз амуькдалди, викигьвилелди кьиникъ хьсан я», – лугьузва халкьдин кьатлуни ва гуьзетуну.

Акси яз халкьдин педагогикади ажур рикI авайбур негьзава: «Кьуьрен рикI авай аждагьан», «Ягьиз тежедайда члехи кьван кьада», – лугьузва халкьди.

Лазимсуз игитвилерни лезги халкьдиз хуш туш. Халкьди лазимсуз игитвилин рехъ мисалралди атлузва: «Ажуз ламрал кьвед акьахда», «Итим авачир чкада, итим я», «Лам гатаз тахьайла, пулар гатаззава» ва мсб. Лезгийриз алатай куьгьне девирра чирвал, тербия гудай мектебар хьаначтлани, халкьди чирвилериз, келуниз, зигиндиз, акьулдиз еке кьимет гуз хьана. И фикирни лезгийрин мисалра мягькемдиз гьатнава. Месела: «Акьул бармакда ваь, кьиле хьана кланда», «Фатгумсуз аслан фад фура гьатда», «Акьуллудакай зарар, делидакай хийир жедач», «Гьар са зарарди са акьул чирда», «Келайдан вилер экьуь, кел тавурдан вилер буьр-куь жеда», «Гзаф чир хьайила, пара кьуватлу жеда», «Арифдиз са ишара бес я», – лугьузва лезгийри.

Виш йисарин яшайишдин тарихда вишсералди несилар тербияламишна, квалчел акьулна, лезгийри арадал гьайи «бубайрин мисалар – гафарин кьадач», мисалра кьейд авунвай зегьметчи халкьдин фикирар кьенин юкьузни чпихъ зурба кьуват авай тербиядин такьатар я. Са куьруь макьалада чавай и такьатрикай виридакай рахаз хьанач.

Амма инал чун рахай тербиядин такьатрайни лезги халкьди вичин тарихда аялар тербияламишуниз ганвай важиблу фикиррин девлетлувал ва деринвал ачухдиз малум жезва. Гьа нниз килигна, Россиядин Президент В.В. Путина ва гьукматдин образованиедин вири идарайри жегьил несилдин чирвилерин ва тербиядин ери хкажуниз важиблу фикир гузвай кьенин йикьара, жуван хайи лезги халкьдин педагогикадин такьатар гьар са тербиячиди алакьунралди вичин тежрибада ишлемишуну диде-бубайриз, муаллимриз, классрин руководителриз ва гьакI вири лезги миллетдиз чпи гьар йикьа члугьазвай баркаллу зегьметда менфятлу нетижаяр гуда. Муькуь патахьай, жуван халкьдин педагогикадал амал авуни, инсаниятдин арада лезги халкь, адан члал ва меденият уьзгьарда, жегьил несилдик инсаниятдиз хас халис инсанвили марифатдин дувулар кутадай рекьер мадни гегьеншарда.

«Ахцегь район» МР-дин кьил Абдул-Керим Палчаева райондин школайрин футболдин лигадин иштиракчи жегьил футболитар спортдин махус парталрал таьминарна. Муниципалитетда спорт гегьеншаруниз, жегьил спортсменар руьгьламишуниз еке дикъет гузвай Ахцегь райондин регьбердиз жематди чухсагьул лугьузва.

САГЪЛАМВАЛ

Пешедиз вафалуди

Лумуна АГЪМЕДОВА

Инсан патал умуьрда виридалайни багъади, гьелбетда, сагъламвал я. Ам хуьн неинки са духтуррилай, гьаки гьар са касдилай вичелайни аслу я. Духтурри кьейдзавайвал, азарри хьиз, сивевай сарар сухвар кьайдадик тахъуни инсандин бедендин сагъламвиллиз еке зарар гузва. Гьайиф хьиз, и кар вирида аннамишзавач. Гзафбурувай, иллаки яшлу инсан-ривай, сарар амачиз, незвай шейэр хьсандиз жакьва жезвач. Нетижада хукадинни ратарин ва маса азарар арадал кьезва. Сарар, куручлар сагълабур, мягкембур тахъуни, чехибур хьиз, аяларни гьелекзавач.

Духтурри стоматолог-неинки тгъзвай сарар сагъарзавач, акъудзава, абуру гьаки коронар-ни туькьурзава, яш хьанвай инсан-рин сивера протезарни эхцигзава. Ихьтин кьайгуйрик квай гьар са касди, гьелбетда, пеше хьсандиз чидай, хушдаказ рафтарвалдай, тежрибалу, халис устад духтурдал ацалтуникай фикирда, гьахьтинбурун суракъда жада.

Заз гзафбурувай чи райондин ЦРБ-дин поликлиникада стоматолог - ортопед яз зегьмет чгугъзавай Шагьбанов Эмирмегамед Шагьвеледовичкай иллаки тарифдин келимаяр ван хьана. Зун адан патав фейила, ракларихь учир галай. За а инсанривай квез духтурди гьикл кьуллугъзава, адан кьвалахдиллай куьн рази яни лагъана хабар кьуна. Эмирмегамед духтурдин кьвалахдиллай чун лугъуз тежедай кьван рази я. Адан гьилер, лугъудайвал, кьзилдинбуру я. Эмирмегамед духтур рикл михь, рагъимлу, мергъяматлу, масадан дердиникай хабар кьадай, вичин пеше хьсандиз чидай, секин кьилихрин духтур я, жаваб гана абуру.

Эмирмегамед Шагьвеледовичан ери-бине Луткунрин хуьрай я. Ам 1959-йисуз ана хуьре зегьметчи ва гьуьрметлу хизанда дидедиз хьана. Ада 1977-йисуз хайи хуьруьн школа агалкъунралди куьтягъна.

1980-йисуз Чита шегьердин мединститутдин стоматологиядин факультетдик эгечина. Келдай йисара ада дерин чирвилер кьачуна, институтдин общественный умуьрдани активвилелди ишти-ракна. Келзавай вахтунда ада Чита шегьердин областной клинический больницада (травматологиядин отделениеда) кьвалахзавай. Институт акьалтларайдалай кьулух хьанвай пешедиз тамам сагъиб хьанвай жегьилди вичин зегьметдин рехь Амурский областдин Белогорск твар алай шегьерда сарарин духтурвиле кьвалахунилай башламишна. А йисара ада хьсан тежрибани кьвалгана.

Гуьгъунлай ам Ахцегъиз хтана кьве (Ахцегъ ва Докъузпара) районрин сарарин духтурвиле кьвалахиз эгечина. Кьенин йикъалди ада ЦРБ-да кьвалахзава. Хьсан чирвилер ва еке тежриба авай ада кьвалахзавай вири девирда вич пешедиз вафалу тирди кьалурзава. Патав кьезвай инсандин сарар сагъариз, герек вахтара коронар-ни туькьуриз, яшлу инсанрин сивера хтар хьтин сарарин протезар эхцигиз ва икл мад абурун чиниз нур-эвк хкизва. Эмирмегамед духтурдиз гьар са пациентдихь галаз рахадай чал чиди. Сарар кьайдадик ахкат-дайдан барадай умуд артухарда. Гьамиша сивел хьвер алай, шад кьилихрин духтурдиллай вири рази яз хьфизва.

Эмирмегамед Шагьвеледович неинки хьсан пешекар, гьаки еке, гьуьрметлу хизандин кьилин я. Умуьрдин юлдаш, гзаф йисара Луткунрин хуьруьн медпунктунин тежрибалу медсестравиле кьвалахзавай Изнифатах галаз санал абуру кьуд аял тербияламишнава. Чехи хва Руслана мединститут акьалтларна сарарин духтурвиле кьвалахзава. Руш Аминади Луткунрин хуьруьн лабораториядин заведующийвиле зегьмет чгугъзавач. Кьвед лагъай руш Эльвира терапевт я. Гада Ратмира юриствили пеше кьачунва. Вири эвленимиш хьанва. Эмирмегамед духтур гьаки бахтлу ругуд хтулдин чехи бубани я. Абуруни несилдин адетдиз вафалувал кьалурзава. Гила хтулдин чехи бубадилаи чешне кьачуна сарарин духтурвиле пеше кьачунава.

И мукъвара 40 йисуз галатун тийижиз вичин пешедай зегьмет чгугъзавай тежрибалу духтурдивай чна са шумуд суалдиз жаваб гун талабна.

— Эмирмегамед Шагьвеледович, инсандин беденда, гьелбетда, вири органар важиблур я. Пешекар хьиз, сарарикай Куьне вуч лугъуда?

— Эхь, беденда гьар са орган важиблу я. Сарар лагъайтла, инсандин чинин абур я эхир. Чи сарар кьенепатан органрихь галаз сих алакьада ава. Гьар са органдихь вичин везифа авайди я. Сарарин кьилин везифа лагъайтла, незвай затл хьсандиз жакьун я. Дуьздаказ жакьванай затл хукадини хьсандиз иливарда. Эгер бегьем жакьун тавунвай затлар датлана нез хьайитла, хукадинни ратарин азарар арадал атун мумкин я. Сарар сагъ хуьнихь чинин кьалуб дуьздаказ хуьн патални еке метлеб ава. Вилик квай са шумуд сас амукъ тавуни, кьвалан сарар акъатуни хуьхьвер агаж хьунал, гьакини пузаррал, хуьхьверал биришар хьунал гьизва. Мадни сивай кьур акъатда, мез куда. Ихьтин нукьсанар тахъун патал вахтунда чарасуз серенжемар кьабулна кьанда.

— Сарар эхцигун патал духтурдин патав мус фин лазим я?

— Адет яз, сад-кьве сас амачирла, абур эхциг хуьвун патал инсанри тади кьачудач. Им еке ягъалмишвал я. Сарар амачирла, протезар вахтунда эхцигунихь ва абур дуьз хьагъунихь еке метлеб ава. И карни анжах хьсан чирвал авай пешекардиллай алакьда.

— Протезар гьикьван вахтуналди эхцигзава?

— Акъудиз хутадай протезар пуд йисан вахтуналди, акъуд тийидайбурун вахт сергьятламишнавач.

— Протезрихь гьикл гелкьвене кьанда?

— Абур йикъа 2 сеферда-экунахь ва ниянихь тьун тьурдалай гуьгъуьнлиз пастадалди чухьвена, амай вахтара са шей тьурла, сивихь яд гелкьуьрна кьанда.

— Са вахтара пенсонеериз протезар пулсуздаказ эхцигзавайди тир. Гила а кьуллугъ кардик кумачни?

— Ваь. 2006-йисалай инихь пулсуздаказ протезар эхцигунин кьуллугъ акъазарнава.

— Квел кьвалахда гьихьтин четинвилер гьалтзава?

— Лугъудай хьтин четинвилер авач. Амма бязи дуьшуьшра паци-центри чи нервийра эяззава. Сифте-дай аялрин сарар акъуддайла абур тларвал жадайдан гьавурда твадай. Алай аямдин жегьил диде-бубайри ва гьакини чехи бубайри ва бадей-ри аялар пара кстахарзава. Абуруз и кар ийидайла тлар жадайдан ва чпи чеб гьикл тухвана кьандатла лугъузвач. Нетижада аялри сас акъуддайла шел-хвал ийизва ва духтурдиз аялдрихь галаз рафтарвал ийиз гзаф четин жезва. Ятгани чна абур гьавурдик кутуна, рази авуна рекъе хутазва.

— Маналу суьгьбетдай, гьуьрметлу Эмирмегамед Шагьвеледович, куьн сагърай. Къуй вехъ чандин сагъвал, умуьрдин хушбахтвал, кьвалахдани еке агалкъунар хуьрай!

Риаду Мирзамагомедовичу, категория земель «земли населенных пунктов», с разрешенного использования «для ведения личного подсобного хозяйства», на следующий вид разрешенного использования: Магазины, код 4.4

Публичные слушания состоятся 26.05.2025 года в 14 часов 00 мин. по адресу: РД, Ахтынский район, с. Ахты, в кабинете заместителя главы администрации СП «сельсовет Ахтынский».

С полной информацией по указанным вопросам можно ознакомиться в администрации СП «сельсовет Ахтынский» по тел.: /89894608255/, а также на сайте СП «сельсовет Ахтынский» в сети Интернет. <https://axty-r82.gosweb.gosuslugi.ru>

Письменные рекомендации и предложения по вопросам публичных слушаний принимаются по адресу: РД, Ахтынский район, с. Ахты ул. Абдулжелила Идрисова 15в., в кабинете СП «сельсовет Ахтынский».

Внимание: особый противопожарный режим!

З. ВЕЛИМУРАДОВ, Начальник отдела надзорной деятельности и профилактической работы № 14 по Ахтынскому, Рутульскому, Магарамкентскому и Докузпаринскому районам

Постановлением Правительства Республики Дагестан от 12 марта 2025 г. № 64 «О мерах пожарной безопасности в условиях особого противопожарного режима» с 1 апреля по 31 октября 2025 года на территории Республики Дагестан установлен особый противопожарный режим.

На период действия особого противопожарного режима вводятся следующие дополнительные требования пожарной безопасности: запрет на разведение костров, сжигание твердых бытовых отходов, мусора, выжигание травы, проведение иных пожароопасных работ на территориях садоводческих и огороднических товариществ, организаций отдыха детей и их оздоровления, на землях лесного фонда, населенных пунктов и прилегающих территориях, в том числе на земельных участках, непосредственно примыкающих к лесам, к землям сельскохозяйственного назначения, к защитным и озеленительным лесным и кустарниковым насаждениям; запрет на проведение пожароопасных работ, в том числе проведение сельскохозяйственных палов, сжигание стерни, пожнивных остатков, мусора и разведение костров на полях.

Пренебрежение требованиями пожарной безопасности может привести к непоправимым последствиям, а именно возникновению ландшафтных и лесных пожаров, которые создают угрозу населенным пунктам. Отдел надзорной деятельности

и профилактической работы № 14 по Ахтынскому, Рутульскому, Магарамкентскому и Докузпаринскому районам напоминает, что за нарушение пожарной безопасности в условиях особого противопожарного режима Кодексом об административных правонарушениях предусмотрен штраф:

на граждан — от 10 000 до 20 000 рублей; на должностных лиц — от 30 000 до 60 000 рублей; на индивидуальных предпринимателей — от 60 000 до 80 000 рублей; на юридических лиц — от 400 000 до 800 000 рублей. В том числе за нарушение требований пожарной безопасности предусмотрена и уголовная ответственность.

РЕСПУБЛИКА ДАГЕСТАН АХТЫНСКИЙ РАЙОН СОБРАНИЕ ДЕПУТАТОВ СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ «СЕЛЬСОВЕТ АХТЫНСКИЙ»

РЕШЕНИЕ № СД-VII-47/01

26 марта 2025 г.

с. Ахты

О назначении публичных слушаний по обсуждению вопроса предоставления разрешения на изменение вида разрешенного использования земельных участков.

В соответствии с Градостроительным кодексом Российской Федерации, Федеральным законом от 6 октября 2003 года №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Уставом СП «сельсовет Ахтынский», Решением Собрании депутатов СП «сельсовет Ахтынский» от 19.01.2016г. № СД-VI-05/5 «Об утверждении Положения о публичных слушаниях СП «сельсовет Ахтынский», Собрании депутатов СП «сельсовет Ахтынский»

РЕШИЛО:

1. Назначить и провести 26.05.2025 г. в 14 часов 00 минут публичные слушания в здании администрации сельского поселения «сельсовет Ахтынский» муниципального района «Ахтынский район» по обсуждению вопроса выдачи разрешения на условный вид разрешенного использования земельного участка:

- по изменению вида разрешенного использования земельного участка с кадастровым номером 05:22:000001:9569, площадью 400 кв.м, расположенного по адресу: Республика Дагестан, Ахтынский район, с. Ахты, ул. Гюнейская 7, пер.1 участок 24а, принадлежащий на праве собственности Кисриеву Равиду Мирзабековичу, категория земель «земли населенных пунктов», с разрешенного использования «для ведения личного подсобного хозяйства», на вид Объекты дорожного сервиса, код 4.9.1

- по изменению вида разрешенного использования земельного

участка с кадастровым номером 05:22:000001:11555, площадью 1500 кв.м, расположенного по адресу: Республика Дагестан, Ахтынский район, с. Ахты, ул. Гюнейская, 10, принадлежащий на праве собственности, Бабаеву Рустаму Ризаевичу категория земель «земли населенных пунктов», с разрешенного использования «для ведения личного подсобного хозяйства», на вид Отдых (рекреация) код.5.0

- по изменению вида разрешенного использования земельного участка с кадастровым номером 05:22:000001:11967, площадью 45 кв.м, расположенного по адресу: Республика Дагестан, Ахтынский район, с. Ахты, ул. Ленина, 37б, принадлежащий на праве собственности, Абдурахманову Риаду Мирзамагомедовичу категория земель «земли населенных пунктов», с разрешенного использования «для ведения личного подсобного хозяйства», на следующий вид разрешенного использования: Магазины, код 4.4.

2. Комиссии по результатам публичных слушаний подготовить и представить главе СП «сельсовет Ахтынский» заключение и рекомендации о предоставлении разрешения на условно разрешенный вид использования или об отказе в предоставлении разрешения с указанием причин принятого решения.

Председатель Собрании депутатов СП «сельсовет Ахтынский»

А.И. МАКАТОВ

Секретарь

Т.Г. МУСПАХОВА.

Объявления

о проведении публичных слушаний

М. ЭФЕНДИЕВ, председатель СП «сельсовет Ахтынский»

Администрация СП «сельсовет Ахтынский» сообщает о проведении публичных слушаний по обсуждению вопроса предоставления разрешения на изменение вида разрешенного использования.

- по изменению вида разрешенного использования земельного участка с кадастровым номером 05:22:000001:9569, площадью 400 кв.м, расположенного по адресу: Республика Дагестан, Ахтынский район, с. Ахты, ул. Гюнейская 7, пер.1 участок 24а, принадлежащий на праве собственности Кисриеву Равиду Мирзабековичу, категория земель «земли населенных пунктов», с разрешенного использования «для ведения личного подсобного хозяйства», на вид Объекты

дорожного сервиса, код 4.9.1

- по изменению вида разрешенного использования земельного участка с кадастровым номером 05:22:000001:11555, площадью 1500 кв.м, расположенного по адресу: Республика Дагестан, Ахтынский район, с. Ахты, ул. Гюнейская, 10 принадлежащий на праве собственности, Бабаеву Рустаму Ризаевичу категория земель «земли населенных пунктов», с разрешенного использования «для ведения личного подсобного хозяйства», на вид Отдых (рекреация) код.5.0

- по изменению вида разрешенного использования земельного участка с кадастровым номером 05:22:000001:11967, площадью 45 кв.м, расположенного по адресу: Республика Дагестан, Ахтынский район, с. Ахты, ул. Ленина, 37б принадлежащий на праве собственности, Абдурахманову

Гатфарин мелериз экъечин!

1 ← галкидавал экъисна дигидай цин вагъанар авунва ва икI мад. Куьрелди, кье къанал лап пис, чиркин гъалда ава. Векидаказ лугъун жезватIани, адан кьерехрив яшамин жезвайбуру чпиз герек амачир гъар вуч хъайитIани ве-гъиз, бязи намуссуз, къанажагъсуз ксари гъатта чиркин ятарни кутаз, цин къанал, гъайиф хьи, чиркин канализациядиз элкъурнава. Са 20-25 идалай йис вилик анай игъиятсузвилелди хъавзавз хъайи яд гила гъил чуьхуьни, салариз гунни хаталу хъанва...

Ихътин къайдасуз гъалар ара-дал атунай, эвелимжи нубатда, еке тахсир яд къайгъусувилелди къацIурзавай чак – жемятдик ква. Хъсан я, им общественный ни-зам-къайда чIурун, тахсиркарвал тирди вирибуруз аквазва, чизва. Къванеривни зир-зибилрив саки ахцIана, къаналди лазим къадар яд хъавзавч. Нетижада ГЭС-дин турбинаяр элкъуриз техжезвай-ла, Калун участокдиз яд акъат тийизвайла бес къаналдин ие-сияр гыннва? Къайдаяр хуьзвай органини талуьк тир идарайри (прокуратура, полициядин участ-ковьяр, санэпидкъуллугъ, УЖКХ, административный комиссия, хуьруьн Советдин депутатар, агъ-сакъалрин Совет...) и тахсиркар-вилерин вилик пад вучиз къавзач? Виридалайни писди, хаталуди

инсанрин къайгъусувал я. Жув яшамин жезвай куьчеда, хуьре низам-къайда, миьхивал хуьн чаз виридаз талуьк я.

«Яд чан алай затI я, адаз гъатта цуькIуьн вегъин еке гунагъ я» лу-гъуз, бубайри ам пакдиз хуьдай ва гъахътин къанажагълу тербияни гузвай абуру чпин велериз. Гила вуч хъанва? Цик чиркин ятар ку-тазва, кIвале герек амачир гъатта вуч хъайитIани цин къаналдиз гадарзава. Бес чун гъакъван иман-суз, гъейратсуз, ахмакъ хъанвани (лугъудай маса гафар гъатзавач)? ТахъайтIа, чун Аллагъ рикIел алай мусурманар яз амачни? Низ ийиз-ва чна ихътин хиянатвал, къаст ?!

Къаналдин субботникдал – ме-лелал хквен. ГЭС-дин цин къанал къайдадиз хкунин, миьхунин ва гележегда адал къетIи гуьзчивал ту-хунин мурад-метлебдалди Ахцегъ раймуниципалитетдин кьил Аб-дул-Керим Палчаева махсус обще-ственный оргкомитет тешкилнава. Ам хуси гуьзчивилик кутуналди гъар йикъан эхирда заседанияр кьиле тухузва. Оргкомитетдин къу-рулушдик райадминистрациядин административный комиссиядин секретарь Тофик Гьемзебегов, рай-ондин кьилин куьмекчи Фиридин Магъмудов, «Дагмелиоводхоз» Управлениедин Ахцегъ филиалдин директор Мажидин Мамедбегов, УЖКХ-дин начальник Фиридин Мисриханов, райондин дишегълий-рин Советдин председатель Таира Муспагъова ва маса юлдашар ква.

Къанал миьхна къайдадиз хкунин кIвалахрин жавабдарвал «Ахцегъ» спорткомплексдин директор Сер-дер Моллалиеван хиве тунва. Раз-ивилелди лугъун, четин ятIани, ин-санри миьхзава, мелер давам жезва.

Мурад-къаст ГЭС-дин цин къанал гъа виликан чешнелу ши-кил-къаматдиз хкун патал УЖКХ-дин ва кьилди ксарин машинарни тракторар желбнава. Субботникда иллаки активнидаказ райцентрдин спортшколайрин коллективри ва са жерге идарайрин итимри иш-тиракзава.

– Калун участокдин 8 кило-метр чна экскаватордалди миьхи хъийизва. Четинди Ахцегърин хуьруьн кьеняй тухванвай 6,5 километрдин мензил я, вучиз лагъайтIа техника ишлемишиз тежезвай пара чкаяр гъилел-ди миьхна кIанзава. Къаналдин кIане яргъал йисаралди къванер-ни яшайишдин кIеви амуькъяр (ТБО) къалиндаказ ацуькьиз, пер-кацадалди четиндиз юзурзава. Зир-зибиларни яшайишдин кIеви амуькъяр кIватIун патал махсус яшикрин майданар аваз-аваз, абур къаналдиз гадарун тажубдин кар я..., – шикаятдин тегьерда лугъу-ва Мажидин Мамедбегова.

Эхъ, Ахцегъар дагъдин гуьзел шегьердиз элкъуриз алахънавай, туристринни муьгманрин къадар къвердавай артух жезвай ва кве-дай йисалай лап вини дережадин тешкиллудаказ лезги халкъдин къагъриманвили «Шарвили» эпосдин сувар кьиле тухудай фи-кир авай вахтунда хуьруьн кьеняй физвай къанал авай гъалда туна виже кведач.

– Субботнкра иштиракун – им неинки чи къанал миьхун, хуьруьн территорияр сангигие-надин жигъетдай къайдада хутун я, – лугъузва райондин кьил Абдул-Керим Палчаева. – Асул гъисабдай, им чаз пара кIани Ах-цагъ шегьердин къайгъударвал авун, адан виликан машгъурвал арадал хкун ва, кьилинди, хуси чешнедалди чи жегъилриз ватан-пересвилин тарс-тербия гун я. Вири сад хъана общественный хийирлу краа иштиракунин, хайи Ватан аваданламишунин карда чна гъар сада вичелай алакъдайвал кьуьн кутун лазим я. Гъавилай, гуььрметлу районэгълияр, за квез гъилер къакъажна гатфарин меле-риз экъечIун теклифзава. Умуми къуватради чна Ахцегъар ва район миьхи, гуьзел, къулай чкадиз эл-къурда, – алава хъуьуна район-дин кьили миьхивал хуьнин оргко-митетдин нубатдин заседаниедал.

Ф. А. Гъаниева

2025-йисан 10-апрелдиз 88 йи-сан яшда аваз тIвар-ван авай алим-лингвист, кавказовед, диалекто-лог, РАН-дин ДНЦ-дин чIалан, литературадин ва искусстводин Институтдин илимдин кьилин къуллугъчи Фаида Абубакаровна Гъаниева рагъметдиз фена. Ах-цегърин хуьруьн агъали тир ам филологиядин илимрин доктор (2005), Дагъустан Республика-

дин илимдин лайихлу деятель, государствовдин ва общественный гзаф къадар наградайрин сагъиб я. Ф.Гъаниева лексикологиядай, лексикографиядай лезги чIалан, гъакIни хиналугъдин чIалан диа-лектрин грамматикадай дибдин ахтармишунрин автор я.

Илимдин кIвалахдин девирда ада 200 далай артух илимдин кIвалахар чапдай акъудна. Фаида Абубакаровна урус чIаланни лезги чIалан словарь туькIуьрайбурукай сад хъана. Ам вичин халкъдин халис ватанперес тир. Зайиф сагъ-ламвилзни килиг тавуна, Фаида Гъаниевади лезги чIалан диа-лектологиядин словардал кIвалах акъвазарзавачир.

«Ахцегъ район» МР-дин администрациядин ва «Цийи дуьнья» газетдин редакциядин къуллугъчийри рагъметлудан хизандиз ва мукъва-къилийриз, дериндай хажалат чIугуналди, башсагълугъвал гузва. Рагъмет хъурай вичиз!

Ж. Ю. Дагъларов

2025-йисан 11-апрелдиз Дагъ-устан Республикадин лайихлу муаллим Жонрид Юсуфович Дагъларов рагъметдиз фена. Чехи гъарфунилай Педагог тир ада ви-чин вири уьмуьр агалкъзавай не-силдиз чирвилер ва тербия гуниз бахшна. Чехи ватанперес тир ада хайи Ахцегърин хуьруьн уьмуьрда активвилелди иштиракзавай. Ам гъарайдиз гъай лугъудай, къайгъ-удар, мергъяметлу буба тир.

«Ахцегъ район» МР-дин администрациядин ва «Цийи дуьнья» газетдин редакциядин къуллугъчийри рагъметлудан

хизандиз ва мукъва-къилийриз, дериндай хажалат чIугуналди, башсагълугъвал гузва. Рагъмет хъурай вичиз!

Ш. А. Мирзоев

2025-йисан 12-апрелдиз Ма-хачкъала шегьерда 77 йисан яшда аваз тIвар-ван авай педагог, алим, РФ-дин халкъдин просвещение-дин Отличник, РФ-дин высший пешекарвили образованиедин Гуььрметлу къуллугъчи, РД-дин илимдин лайихлу деятель Шай-дабег Айдабегович Мирзоев рагъметдиз фена. РД-дин СтIал Сулейманан райондин Шихи-кент (Шихихуьр) хуьруьн агъали Шайдабег Мирзоев Даггоспе-дуниверситетдин педагогика-дин кафедрдин профессор ва

Дагъустандин А.А.Тахо-Годидин тIварунихъ галай педагогикадин илимдинни ахтармишунрин ин-ститутдин педагогикадин сектор-дин заведиш тир.

Илимдин кIвалахдин вири де-вирда ада цIудралди монографияр ва ктабар, гъакIни ВАК-дин 250 далай артух илимдин макъалаяр чапдай акъудна. Дагъустандин хал-къарин этнокультурадин ва этнопе-дагогикадин ирс хуьнай, халкъдин образование вилик тухуник еке пай кутунай Шайдабег Мирзоев акаде-мик Г.Н.Волкован тIварунихъ галай медалдиз лайихлу хъанай.

Эхиримжи вахтунда Шайда-бег муаллимди вичин макъалаяр ракъуриз, «Цийи дуьнья» газет-дихъ галаз яратмишунрин сих алакъяр хуьзвай. Ингъе гъиле авай нумрадани адан «Аялар тербияламишунин тежрибадай» макъаладин квед лагъай пай – алимдин эхиримжи кIвалах чапнава....

Чна Шайдабег муаллим-дин хизандиз ва багърийриз ам рагъметдиз финихъ галаз алакъалу яз, дериндай хажалат чIугуналди, башсагълугъвал гузва. Рагъмет хъурай вичиз!

Райондин активдин нубатдин совещаниедал Абдул-Керим Палчаева райондин школай-ра чирвилер гуна-къачуна тафаватлу хъайи са жерге муаллимризни аялриз вичин патай Чухсагълувилин чарарни пулдин премияр гана.

СЛУЖБА ПО КОНТРАКТУ

НОВЫЕ УСЛОВИЯ

Выплаты
от 1,5 млн Р*

Зарплата
от 210 тыс Р

Цийи дуьнья (Новый мир) Учредитель: Администрация муниципального района "Ахтынский район" Главный редактор Д.Ш.ШЕРИФАЛИЕВ	<i>Газета перерегистрирована Управлением федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по РД 22 января 2019 г. Регистрационный номер ПИ № ТУ 05-00401.</i> Позиция редакции может не совпадать с точкой зрения авторов, которые несут ответственность за достоверность и объективность предоставленных для публикации материалов. Рукописи не рецензируются и не возвращаются. При перепечатке ссылка на «Новый мир» обязательна.	Адрес редакции и издателя: 368730, РД, Ахтынский район, с. Ахты, ул.Герейханова, д.33. Телефон главного редактора 8(988)-654-59-49 Электронная почта газеты: newworld1928@mail.ru	ИНДЕКС 63312 Газета «Новый мир» отпечатана в ООО «Типография-М» по адресу: г.Дербент, ул.С.Курбанова, 25. Электронная версия газеты на сайте www.akhty.ru По вопросам качества печати обращаться в типографию ООО «Типография-М» Время подписания в печать по графику 14.00. Подписано в печать 14:00 Газета выходит 52 раза в год. Тираж 1550 экз. Заказ № _____
---	---	--	---